

Euroopan unionin
neuvosto

Luxemburg, 25. kesäkuuta 2024
(OR. en)

11508/24

AELE 70
EEE 36
N 65
ISL 44
FL 47
AND 12
MC 6
SM 12
FEROE 1
MI 638

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	ST 11133/24 INIT
Asia:	Neuvoston päätelmät yhtenäisistä laajemmista sisämarkkinoista ja EU:n suhteista EU:n ulkopuolisiin länsieurooppalaisiin maihin ja Färsaariin

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena neuvoston (yleiset asiat) 25. kesäkuuta 2024 antamat päätelmät yhtenäisistä laajemmista sisämarkkinoista ja EU:n suhteista EU:n ulkopuolisiin länsieurooppalaisiin maihin ja Färsaariin.

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT YHTENÄISISTÄ LAAJEMMISTA SISÄMARKKINOISTA
JA EU:N SUHTEISTA EU:N ULKOPUOLISIIN LÄNSIEUROOPPALAISIIN MAIHIN JA
FÄRSAARIIN**

1. Neuvosto on arvioinut 21. kesäkuuta 2022 antamiensa päätelmien mukaisesti EU:n ja seuraavien EU:n ulkopuolisten länsieurooppalaisten maiden välisten suhteiden yleistä tilannetta: Islanti, Liechtensteinin ruhtinaskunta, Norjan kuningaskunta, Andorran ruhtinaskunta, San Marinon tasavalta ja Monacon ruhtinaskunta. Neuvosto on myös arvioinut EU:n suhteiden tilannetta Färsaariin Tanskan kuningaskunnan itsehallintoalueena, johon ei sovelleta EU:n perussopimuksia.
2. Neuvosto arvioi tarvittaessa näiden suhteiden tilannetta uudelleen kahden vuoden kuluttua sisämarkkinoiden laajentumisen yhteydessä. Neuvosto panee tässä suhteessa merkille Euroopan unionin tulevan laajentumisen osalta meneillään olevan työn. Se panee myös merkille suhteet Sveitsin valaliittoon, jonka osalta neuvosto hyväksyi 12. maaliskuuta 2024 päätöksen luvan antamisesta aloittaa neuvottelut laaja-alaisesta paketista.

EUROOPAN UNIONIN LÄNSIEUROOPPALAISET NAAPURIT

3. EU:n ulkopuoliset länsieurooppalaiset maat ovat EU:n läheisimpiä kumppaneita aiempaa vahvemman, turvallisemman, vihreämmän, kilpailukykyisemmän ja vauraamman Euroopan rakentamisessa rauhanomaisen yhteistyön, demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien pohjalta. Neuvosto palauttaa mieleen, että suhteet näihin kaikkiin läheisiin, samanmielisiin kumppaneihin, jotka ovat pitkälle integroituneet EU:hun, ovat EU:lle merkittävät ja tärkeät. Pitkäaikainen yhteistyömme perustuu yhteisiin perusarvoihin ja intresseihin, ja sitä tukee yhteinen perintömme ja historiamme sekä vahvat kulttuuriset ja maantieteelliset siteet.
4. Neuvosto korostaa yhtenäisyyden merkitystä Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan osalta. Se antaa tunnustusta siitä, että Islanti, Liechtenstein ja Norja ovat pitkälti yhtyneet EU:n julkilausumiin ja rajoittaviin toimenpiteisiin. Neuvosto on tyytyväinen Andorran, San Marinon ja Monacon sekä Färsearten päätöksiin panna täytäntöön vastaavia rajoittavia toimenpiteitä. Se ilmaisee lisäksi arvostavansa muita myös monenvälisillä foorumeilla toteutettuja toimia, jotka ovat yhdenmukaisia niiden toimien kanssa, joita EU ja sen jäsenvaltiot ovat toteuttaneet Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan johdosta. Tämä on osoitus EU:n ja sen länsieurooppalaisten naapureiden erinomaisesta ja läheisestä kumppanuudesta myös tällä alalla.
5. EU:n laajempien sisämarkkinoiden puitteissa tapahtuva taloudellinen yhdentyminen lähentää entisestään Euroopan unionia ja sen länsieurooppalaisia naapureita, ja se korostaa myös tulevan vauraudemme ja taloudellisen turvallisuutemme keskinäistä riippuvuussuhdetta. Viimeisten kahden vuoden aikana tiiviit suhteemme ovat vahvistuneet entisestään muutamien lukuisia strategisia aloja kattavien aloitteiden myötä.
6. Neuvosto muistuttaa, että taloudellisen yhdentymisemme vahvuus on riippuvainen sisämarkkinoiden neljän vapauden täysimääräisestä noudattamisesta ja että suhteidemme olisi perustuttava oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoon ja taattava tasapuoliset toimintaedellytykset. Näin ollen on kaikkien laajennettuihin sisämarkkinoihin jo osallistuvien tai osallistumisensa laajentamista haluavien maiden vastuulla varmistaa markkinoiden yhtenäisyys ja yhdenmukaisuus sekä se, että niin kansalaiset kuin yrityksetkin noudattavat yhtäläisiä oikeuksia ja velvollisuuksia kaikilta osin. Unionin ulkopuolisilla mailla ei ole samoja velvollisuuksia kuin jäsenillä, eivätkä ne voi nauttia samoista oikeuksista ja eduista kuin jäsenet.

7. Neuvosto on täysin sitoutunut tehostamaan yhteisiä maailmanlaajuisia toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi, kestävän energiasiirtymän, energiatehokkuuden ja kestävän liikkuvuuden edistämiseksi, digitaalisen siirtymän vauhdittamiseksi sekä biologisen monimuotoisuuden ja ympäristön suojelemiseksi ja ennallistamiseksi kokonaisuudessaan. EU:n ja sen lähimpien EU:n ulkopuolisten länsieurooppalaisten kumppaneiden tiiviin yhteistyön jatkaminen näissä kysymyksissä on keskeisen tärkeää.
8. Neuvosto panee merkille erinomaisen yhteistyön EU:n ulkoisen toiminnan eri aloilla, kuten yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa (YUTP) ja yhteisessä turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa (YTPP), kehitysavussa ja humanitaarisessa avussa, demokratian alalla sekä ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen vahvistamisessa, ja korostaa tiiviin ja järjestelmällisen poliittisen vuoropuhelun merkitystä yhteistä etua koskevissa ulkopoliittisissa asioissa. Neuvosto ilmaisee arvostavansa suuresti läheisimpien EU:n ulkopuolisten länsieurooppalaisten kumppaneidensa merkittävää yhdentymistä EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan välineisiin ja kantoihin, EU:n monenvälisten kantojen saamaa vahvaa tukea, sekä rajoittavia toimenpiteitä, jotka on asetettu Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vuoksi. Neuvosto odottaa kiinnostuneena, että kyseinen vahva yhdentyminen YUTP:n julkilausumiin ja rajoittaviin toimenpiteisiin jatkuu, koska se on keskeistä Euroopan yhtenäisyyden ja maailmanlaajuisen turvallisuuden kannalta. Neuvosto korostaa tiiviin yhteistyön merkitystä pakotteiden kiertämisen välttämiseksi.
9. Neuvosto korostaa, että EU:n ja sen ulkopuolisten länsieurooppalaisten kumppaneiden välistä yhteistyötä on jatkettava ja tehostettava kansainvälisillä foorumeilla, jotta monenvälistä sääntöihin perustuvaa maailmanjärjestystä voidaan vahvistaa entisestään ja jotta voidaan työskennellä yhdessä yhteisten ensisijaisten kysymysten parissa, mukaan lukien ihmisoikeudet, rauha ja turvallisuus sekä ilmastonmuutoksen torjunta.
10. Maantieteellisen ja poliittisen läheisyytensä vuoksi EU:lla ja sen ulkopuolisilla länsieurooppalaisilla naapureilla on yhteisiä turvallisuushaasteita, ja ne ovat toisistaan riippuvaisia kansallisen ja alueellisen vakauden varmistamisessa. Tässä yhteydessä korostamme yhteistyön ja keskinäisen tuen merkitystä energian toimitusvarmuuden ja energiainfrastruktuurin turvallisuuden alalla sekä kysymyksissä, jotka liittyvät kohtuullisten energianhintojen varmistamiseen energiasiirtymässä.

11. Neuvosto kannattaa painokkaasti EU:n yhteistyötä Islannin, Liechtensteinin ja Norjan kanssa oikeus- ja sisäasioiden alalla ja odottaa läheisempien siteiden kehittämistä tältä osin Andorran ja San Marinon kanssa.
12. Neuvosto panee merkille joidenkin osapuolten toteuttamat yksipuoliset toimet ja niistä johtuvat haasteet, jotka liittyvät kalakantojen yhteiseen hoitoon Koillis-Atlantilla. Näiden kantojen merkittävän taloudellisen tuoton ylläpitäminen sekä liikakalastuksen ja siitä aiheutuvan kantojen pienenemisen välttäminen edellyttävät kiireellistä sopimista kattavista, vastuullista ja kestävästä käytännöistä, joihin sitoutuvat kaikki osapuolet, joilla on vastuu kyseisten kantojen hoidosta, mukaan lukien Norja, Islanti ja Färsaaret.

ISLANTI

13. Islanti on tärkeä ja luotettava kumppani. Neuvosto arvostaa Islannin kanssa tehtävää tiivistä yhteistyötä sellaisilla aloilla kuten tutkimus, innovointi, koulutus, energia, kauppa, ympäristö- ja ilmastomuutospolitiikka, ulko- ja turvallisuuspolitiikka, ihmisoikeudet ja sukupuolten tasa-arvo, myös kansainvälisillä foorumeilla, sekä oikeus- ja sisäasiat. EU pitää arvossa Islannin edelleen merkittävää yhdentymistä EU:n kanssa YUTP:n alalla.
14. ETA-sopimus on edelleen suhteidemme kulmakivi. Neuvosto antaa tunnustusta Islannille sen pyrkimyksistä lisätä ETA-sopimuksen moitteettoman toiminnan painoarvoa sekä sen viime vuosien pyrkimyksistä pienentää ETA:n täytäntöönpanovajetta.
15. Neuvosto on tyytyväinen Schengen-alueen hallintoa koskevaan hyvään yhteistyöhön Islannin kanssa ja pitää arvossa Islannin luotettavaa sitoutumista Schengenin säännösten tehokkaaseen soveltamiseen ja tulevan rajanylitystietojärjestelmän (EES) ja EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) täytäntöönpanoon.
16. Neuvosto antaa Islannille tunnustusta sen menestyksekkästä toiminnasta Euroopan neuvoston ministerikomitean puheenjohtajana marraskuusta 2022 toukokuuhun 2023 ja sen roolista Venäjän Ukrainan vastaisen hyökkäyssodan aiheuttamien vahinkojen rekisterin perustamisessa laajennetulla osittaisella sopimuksella. Neuvosto antaa tunnustusta Islannin ja EU:n tiiviille yhteistyölle Euroopan neuvostossa sekä sille, että niin Islanti kuin EU:kin pitävät tärkeänä lujittaa oikeusvaltiota ja suojella ihmisoikeuksia.

17. EU:n arktinen politiikka, jossa keskitytään ilmastonmuutokseen, ympäristökysymyksiin, kestäväan kehitykseen ja kansainväliseen yhteistyöhön, osoittaa, että on vahvasti unionin etujen mukaista vahvistaa ja kehittää edelleen sen nykyistä monialaista sitoutumista arktiseen alueeseen. Islanti on EU:n läheinen ja luotettava kumppani arktisen alueen kysymyksissä, ja neuvosto odottaa, että tätä erityislaatuista kumppanuutta tehostetaan erityisesti tutkimuksen, tieteen ja turvallisuuden alalla, ilmastonmuutokseen sopeutumista lisäävissä toimissa ja saastumisen ehkäisemisessä. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Islanti on edelleen tukenut vahvasti EU:ta sen tavoitellessa tarkkailijan asemaa Arktisessa neuvostossa ja EU:n osallistuessa asiaankuuluville foorumeille.
18. Neuvosto on tyytyväinen hyvään yhteistyöhön Islannin kanssa kalastus- ja meriasioissa, myös Koillis-Atlantin kalastuskomission (NEAFC) puitteissa, ja odottaa tämän myönteisen toiminnan jatkumista. Neuvosto toteaa, että on yhteisen etumme mukaista vahvistaa kahdenvälisiä kalastussuhteitamme ja luoda yhteistyöpuitteet koordinoitun lähestymistavan ja tasapuolisten toimintaedellytysten edistämiseksi, mikä tukee yhteisten kantojen kestävää hoitoa.
19. Neuvosto vahvistaa kannattavansa voimakkaasti kansainvälisesti sovitun, kaupalliselle valaanpyynnille asetetun moratorion säilyttämistä. Moratorio on vahvistettu kansainvälisessä valaanpyyntikomissiossa (IWC). Neuvosto kannattaa myös valaiden ja muiden meriympäristön lajien sisällyttämistä uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevaan yleissopimukseen (CITES). Neuvosto toistaa kehotuksensa Islannille poistaa kansainvälisesti sovittua, kansainvälisessä valaanpyyntikomissiossa kaupalliselle valaanpyynnille asetettua moratoriota koskevan varaumansa sekä varaumat, jotka sillä on CITES-sopimukseen näiden ja muiden meriympäristön lajien osalta.
20. Neuvosto on tyytyväinen Islannin sitoumukseen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2040 mennessä, ja kannustaa edistymään Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämässä. Vihreää siirtymää silmällä pitäen EU odottaa kiinnostuneena yhteistyön lujittamista Islannin kanssa sekä uusiutuvaa energiaa ja turvallisia ja kestäviä vähähiilisiä teknologioita, kuten vetyä ja hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia koskevan taitotiedon vaihtoa. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Islanti yhtyi COP28-kokouksessa EU-johtoiseen maailmanlaajuiseen sitoumukseen, jonka tavoitteena on kaksinkertaistaa vuotuiset energiatehokkuuden parannukset ja kolminkertaistaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto vuoteen 2030 mennessä.

LIECHTENSTEININ RUHTINASKUNTA

21. EU:lla ja Liechtensteinilla, joka on tärkeä ja luotettava kumppani, on edelleen erittäin hyvät ja dynaamiset suhteet, jotka ovat entisestään tiivistyneet ja monimuotoistuneet vuodesta 2022. Neuvosto arvostaa jatkuvaa erinomaista yhteistyötä Liechtensteinin kanssa ETA-sopimuksen sekä Schengenin ja Dublinin järjestelmien kattamilla aloilla sekä muilla aloilla. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Liechtenstein on saattanut suurelta osin ja luotettavasti unionin lainsäädännön osaksi kansallista lainsäädäntöään ETA:ssa, ja arvostaa erityisesti toimia, joilla pyritään yhdessä vastaamaan yhteisiin haasteisiin, muun muassa digitaaliseen siirtymään ja ilmastomuutokseen. Se katsoo, että olisi hyödyllistä keskustella Liechtensteinin kanssa tarkemmin parhaista käytännöistä yhteistä etua koskevilla aloilla, esimerkiksi lohkoketjujen sääntelyjärjestelmien alalla.
22. Neuvosto pitää arvossa Liechtensteinin edelleen merkittävää yhdentymistä EU:n kanssa YUTP:n alalla.
23. Liechtensteinin jatkuva osallistuminen kansainvälisillä foorumeilla, erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien, Euroopan neuvoston ja Etyjin puitteissa oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen rikosoikeuden kaltaisilla aloilla, tekee Liechtensteinista luotettavan ja sitoutuneen kumppanin EU:lle. Neuvosto kiittää Liechtensteinia myös sen menestyksekkästä toiminnasta Euroopan neuvoston ministerikomitean puheenjohtajana marraskuusta 2023 toukokuuhun 2024.
24. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että EU:n ja Liechtensteinin yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa on lisääntynyt vuodesta 2011, jolloin Liechtenstein liittyi Schengen-alueeseen ja alkoi osallistua Dublin-järjestelmään. Neuvosto on tyytyväinen hyvään yhteistyöhön Liechtensteinin kanssa Schengen-alueen hallinnoinnissa ja arvostaa Liechtensteinin luotettavaa sitoutumista Schengenin säännöstön tehokkaaseen soveltamiseen. Neuvosto odottaa myös kiinnostuneena Liechtensteinin tiivistä yhteistyötä EES- ja ETIAS-järjestelmien täytäntöönpanossa. Neuvosto kannustaa Liechtensteinia lisäksi osallistumaan edelleen turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja koskevaan prosessiin.

25. Neuvosto palauttaa mieleen Pariisin sopimusta koskevan sitoumuksen ja viimeistään vuoteen 2050 mennessä toteutettavat ilmastoneutraaliustavoitteet. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Liechtenstein liittyi COP28-kokouksessa EU-johtoiseen maailmanlaajuiseen sitoumukseen, jonka tavoitteena on kolminkertaistaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto ja kaksinkertaistaa vuotuiset energiatehokkuuden parannukset vuoteen 2030 mennessä. Liechtensteinin kokonaisvaltainen lähestymistapa kestäväyyteen on pitkälti yhdenmukainen EU:n vihreän kehityksen ohjelman kanssa.
26. Neuvosto arvostaa Liechtensteinin Euroopan unionin kanssa tekemää rakentavaa, läpinäkyvää ja avointa yhteistyötä, jonka tavoitteena on varmistaa, että kaikkia EU:n yritysverotuksen käytäntesääntöjen periaatteita ja kriteerejä sovelletaan. Tältä osin neuvosto on tyytyväinen verotusta koskevan avoimuuden ja tietojenvaihdon osalta perustettuun oikeudelliseen kehykseen. Liechtensteinin äskettäinen jäsenyyshakemus Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF) ja maan osallistuminen yhtiöverotuksen maailmanlaajuisesta tasapuolisuutta koskeviin sääntöihin (GloBE-säännöt) ovat myönteisiä kehityskulkuja.

NORJAN KUNINGASKUNTA

27. Norja on EU:n läheinen, luotettava ja pitkäaikainen kumppani. Neuvosto arvostaa läheistä yhteistyötä Norjan kanssa esimerkiksi tutkimuksen, innovoinnin ja koulutuksen aloilla. EU ja Norja tekevät yhteistyötä monien yhteisten haasteiden, kuten ilmastonmuutoksen, vihreän siirtymän, muuttoliikkeen ja kansalaistemme suojelun parissa. Viimeisten kahden vuoden aikana suhteemme ovat yleisesti ottaen olleet erinomaiset.
28. Neuvosto on tyytyväinen jatkuvaan vahvaan yhteistyöhön, jota Norjan kanssa on tehty YUTP:n ja YTPP:n aloilla, ja pitää arvossa Norjan edelleen merkittävää yhdentymistä EU:n kanssa YUTP:n alalla. Hiljattain Norjan kanssa solmittu turvallisuus- ja puolustuskumppanuus mahdollistaa entistä tiiviimmän yhteistyön.
29. Norja jatkaa tiivistä ja erittäin aktiivista yhteistyötä EU:n kanssa lukuisten yhteisten toiminnan osa-alueiden ja aloitteiden osalta sekä säännöllistä vuoropuhelua eri tasoilla keskeisistä ulkopoliittisista kysymyksistä. Se on muun muassa jo pitkään tukenut YTPP-operaatioita ja osallistuu PRY-hankkeisiin ja Euroopan puolustusrahastoon (EKR). EU:n ja Norjan välinen turvallisuus- ja puolustusyhteistyö on entisestään tiivistynyt Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan seurauksena. Norja on erityisesti osallistunut Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamista yhteistoiminnallisten hankintojen avulla koskevaan välineeseen (EDIRPA) ja ampumatarvikkeiden tuotantoa tukevaan säädökseen (ASAP). Neuvosto on tyytyväinen Ukrainaa koskevaan tiiviiseen koordinointiin EU:n ja Norjan välillä ja toteaa, että Norja on antanut merkittävää taloudellista tukea Ukrainaa koskevasta Nansen-ohjelmasta. EU:n ja Norjan yhteistyö perustuu yhteisiin arvoihin, erityisesti ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja demokraattisiin periaatteisiin, ja se ulottuu välitystoimintaan, rauhanrakentamiseen ja kansainväliseen kehitysohjelmaan.

30. EU ja Norja kantavat vahvasti vastuuta kansalaisistamme, luonnonympäristöstämme ja tulevista sukupolvista. Neuvosto arvostaa Norjan selkeää tahtoa osallistua Euroopan vihreän kehityksen ohjelman täytäntöönpanoon, jatkaa kansainvälisen ilmastoyhteistyön vetävänä voimana ja toimia Pariisin sopimuksen mukaisten sitoumusten täyttämiseksi yhdessä EU:n kanssa. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Norja yhtyi COP28-kokouksessa EU-johtoiseen maailmanlaajuiseen sitoumukseen, jonka tavoitteena on kaksinkertaistaa vuotuiset energiatehokkuuden parannukset ja kolminkertaistaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto vuoteen 2030 mennessä. Neuvosto odottaa, että huhtikuussa 2023 allekirjoitetun EU:n ja Norjan vihreän allianssin avulla vahvistetaan Norjan kanssa yhteisiä toimia, joilla torjutaan ilmastomuutosta ja nopeutetaan siirtymistä ilmastoneutraaliuteen sekä teollisuuden vihreää siirtymää erityisesti hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin osalta sekä toteuttamalla strategisia kumppanuuksia, kuten raaka-aineiden ja akkujen kestäviä arvoketjuja koskeva kumppanuus. Neuvosto panee kuitenkin huolestuneena merkille Norjan parlamentin 9. tammikuuta 2024 tekemän päätöksen merenpohjan kaivostoiminnasta arktisella alueella ja palauttaa mieleen kansainväliset sitoumukset, joissa korostetaan mahdollisen kaivostoiminnan ympäristövaikutusten perusteellista arviointiprosessia.
31. Norja on EU:lle luotettava ja keskeinen öljyn ja kaasun toimittaja mutta myös läheinen kumppani kehitettäessä muita energianlähteitä. Neuvosto kannustaa Norjaa kehittämään edelleen merituulivoimaan liittyviä mahdollisuuksiaan ja osallistumaan täysimääräisesti uusiutuvaa energiaa koskeviin hankkeisiin Pohjanmerellä. Tiivis yhteistyömme on olennaisen tärkeää EU:n energiaturvallisuuden ja energiaunionin tavoitteiden kannalta, ja se on EU:n ja Norjan molempia osapuolia hyödyttävän suhteen kulmakivi.
32. EU:n arktinen politiikka, jossa keskitytään ilmastomuutokseen, ympäristökysymyksiin, kestäväan kehitykseen ja kansainväliseen yhteistyöhön, osoittaa, että on vahvasti unionin etujen mukaista vahvistaa ja kehittää edelleen sen nykyistä monialaista sitoutumista arktiseen alueeseen. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Norja on edelleen tukenut vahvasti EU:n toimintaa arktisella alueella. Norja on EU:n läheinen ja luotettava kumppani arktisen alueen kysymyksissä, ja neuvosto odottaa, että tätä erityislaatuista kumppanuutta edelleen tehostetaan erityisesti tutkimuksen ja tieteen alalla, turvallisuuden alalla, ilmastomuutokseen sopeutumista lisäävissä toimissa ja saastumisen ehkäisemisessä.

33. Neuvosto kiittää Norjaa Arktisen neuvoston puheenjohtajuudesta (toukokuusta 2023 toukokuuhun 2025) ja tukee täysin sen tavoitteita säilyttää Arktisen neuvoston merkitys ottaen huomioon nykyiset geopoliittiset jännitteet. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Norja on edelleen tukenut vahvasti EU:ta sen tavoitellessa tarkkailijan asemaa Arktisessa neuvostossa ja EU:n osallistuessa asiaankuuluville foorumeille. EU ja Norja ovat keskeisiä kumppaneita myös valtameriä koskevissa kysymyksissä sekä maailmanlaajuisesti että aluetasolla.
34. Neuvosto on tietoinen siitä, että Norja on yksi EU:n tärkeimmistä kauppakumppaneista, ja muistuttaa, että Norjan ja EU:n välistä sopimusta olisi odotetun mukaisesti tarkistettava säännöllisesti lisäetuuksien vaihtamiseksi maatalouden perushyödykkeiden kaupassa. Neuvosto pitää valitettavana, että asiassa ei ole edistytty, ja toistaa painokkaasti kehotuksensa Norjalle, että se osallistuisi aktiivisesti ensisijaisena toimenä ja viipymättä rakentamaan neuvotteluprosessiin jalostettujen maataloustuotteiden kaupan vapauttamisesta ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 2 artiklan 2 kohdan ja 6 artiklan mukaisesti. Neuvosto toistaa kehotuksensa jatkaa neuvotteluja maantieteellisten merkintöjen suojasta, joka on tärkeä tekijä maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden kansainvälisessä kaupassa.
35. Neuvosto on tyytyväinen Schengen-alueen hallintoa koskevaan yhteistyöhön Norjan kanssa ja pitää arvossa sen luotettavaa sitoutumista Schengenin säännösten tehokkaaseen soveltamiseen ja tulevien EES- ja ETIAS-järjestelmien täytäntöönpanoon. Neuvosto pitää kuitenkin valitettavana, että Norjan viranomaiset tekevät ilman erityistä riskianalyysia tai ennakoilmoitusta komissiolle, Euroopan parlamentille ja muille jäsenvaltioille tietyillä EU:n lentoyhtiöillä jäsenvaltioiden rajanylityspaikoille saapuville matkustajille mielivaltaisesti henkilöllisyystarkastuksia Schengenin rajasäännösten (asetus (EU) 2016/399) 25 artiklan mukaisesti, mikä on vuoden 1985 Schengen-pöytäkirjan 2 artiklan vastaista. Neuvosto arvostaa edelleen Norjan vahvaa yhdentymistä Schengen- ja Dublin-järjestelmiin yhteistyön, solidaarisuuden ja tehokkaan ulkorajavalvonnan pohjalta.

36. Neuvosto on tyytyväinen hallinnollisesta yhteistyöstä, petosten torjunnasta ja saatavien perinnästä arvonlisäverotuksen alalla tehdyn Euroopan unionin ja Norjan kuningaskunnan välisen sopimuksen sekä turvallisuuteen liittyvistä tullitoimenpiteistä tehdyssä ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 10 olevan II a luvun puitteissa aikaansaatuihin myönteisiin tuloksiin ja kyseisten välineiden nojalla tehtävään hyvään yhteistyöhön.
37. Neuvosto pitää valitettavana, että Koillis-Atlantin kalakantojen yhteisessä hoidossa ei ole edistytty viime vuosina ja että Norja ei ole tehnyt yhteistyötä Koillis-Atlantin kalastuskomissiossa, etenkin Huippuvuoria koskevissa pitkäaikaisissa kysymyksissä (mukaan lukien EU:n historiallisen osuuden noudattaminen arktisten vesien turskan osalta). Neuvosto pahoittelee myös sitä, että Norja on asettanut makrillille yksipuoliset ja liialliset kiintiöt ja että uusista rannikkovaltioiden kantojen jakojärjestelyistä meneillään olevissa neuvotteluissa ei ole tehty rakentavaa yhteistyötä EU:n kanssa, vaan on esimerkiksi esitetty ehdotuksia, joissa EU on jätetty tarkoituksellisesti jakojärjestelyjen ulkopuolelle. Neuvosto pitää valitettavina myös rajoituksia, jotka koskevat EU:n kalastuslaivaston pääsyä Norjan vesille Pohjanmeren kantojen osalta, mukaan lukien Atlantin-Skandinavian silli, puomitroolikalastusta koskevan yleisen kiellon tieteellisten perusteiden puuttumista ja rajat ylittävän kalastuksen lopettamista Skagerrakissa. Neuvosto vahvistaa olevansa valmis sopimaan kahden- ja monenvälisistä järjestelyistä, joilla varmistetaan kalastuksen vastuullinen, vakaa ja kestävä hoito keskeisten kalavarojen osalta, ja kehottaa Norjaa tekemään yhteistyötä ja antamaan tukea asiassa.
38. Neuvosto vahvistaa kannattavansa voimakkaasti kansainvälisesti sovitun, kaupalliselle valaanpyynnille asetetun moratorion säilyttämistä. Moratorio on vahvistettu kansainvälisessä valaanpyyntikomissiossa (IWC). Neuvosto kannattaa myös valaiden ja muiden meriympäristön lajien sisällyttämistä uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevaan yleissopimukseen (CITES). Neuvosto kehottaa painokkaasti Norjaa poistamaan kansainvälisesti sovittua, kansainvälisessä valaanpyyntikomissiossa vahvistettua kaupalliselle valaanpyynnille asetettua moratoriota koskevan vastalauseensa sekä varaumansa, jotka sillä on CITES-sopimukseen näiden ja muiden meriympäristön lajien osalta.
39. Neuvosto odottaa mielenkiinnolla EU:n ja Norjan välisten siteiden lujittamista myös ETA-yhteistyötä pidemmälle. Neuvosto seuraa edelleen tiiviisti kahdenvälisten suhteidemme edellyttämää kokonaistasapainoa.

EUROOPAN TALOUSALUE

40. Vuonna 2024 tulee kuluneeksi 30 vuotta ETA-sopimuksen voimaantulosta. Tämä on ainutlaatuinen hetki pohtia ETA-yhteistyön vaikutusta jatkuvaan kehitykseen, vaurauteen, vakauteen ja rauhaan. Euroopan talousalue on läheisten kumppanien välisen yhteistyön malli ja perintö tuleville sukupolville. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille toimet, joilla pyritään lisäämään tietoisuutta ETA-sopimuksen merkityksestä ja siitä, miten sillä tuetaan ETA-valtioiden taloudellista yhdentymistä, häiriönsietokykyisempien ja dynaamisempien sisämarkkinoiden kehittämistä ja yhteisten arvojemme turvaamista yhä monimutkaisemmassa globaalissa ympäristössä.
41. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että ETA-sopimukseen on kahden viime vuoden aikana sisällytetty joitakin erittäin tärkeitä säädöksiä, kuten alusten tarkastusta koskeva lainsäädäntö, asetus Euroopan meriturvallisuusvirastosta (EMSA), asetus Euroopan unionin lentoturvallisuusvirastosta (EASA) ja siihen liittyvä lainsäädäntö, kyberturvallisuuspaketti, asetus markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta, asetus Euroopan työviranomaisesta (ELA) ja tarkistetun EU:n päästökauppajärjestelmän (EU ETS) laajentaminen ilmailun, merenkulun ja kiinteiden laitosten osalta koskemaan koko ETA-aluetta. Neuvosto kehottaa tehostamaan toimia, jotta vireillä oleva lainsäädäntö, kuten muuntogeenisiä elintarvikkeita ja rehuja koskeva paketti, asetus helikopterilentotoiminnasta merialueella ja ETA:n kannalta merkityksellinen EU:n säännöstö energian, rahoituspalvelujen ja tilastojen aloilla, voidaan panna nopeasti täytäntöön.

42. Kaikista pyrkimyksistä huolimatta niiden EU-säädösten määrä, joita ei ole vielä sisällytetty ETA-sopimukseen eikä saatettu osaksi ETA:n EFTA-valtioiden lainsäädäntöä, on edelleen suuri, erityisesti energia-alan säännösten osalta sekä rahoituspalvelujen ja tilastojen alalla. Neuvosto toistaa, että yhdenmukaisuuden ja oikeusvarmuuden periaatteet takaavat sisämarkkinoiden tehokkuuden, kestävyys ja lopulta uskottavuuden, ja kaikkien osapuolten on tästä syystä pidettävä niitä edelleen ohjenuorana suhteessa ETA-sopimuksen toimintaan. Neuvosto kehottaa ETA:n EFTA-valtioita jatkamaan pyrkimyksiään vähentää käsittelyruuhkaa muun muassa sellaisten säädösten osalta, jotka ovat odottaneet sisällyttämistä ETA-sopimukseen useiden vuosien ajan, ja välttämään vastaisuudessa tällaisia ruuhkia. Neuvosto korostaa myös, että sosiaalisen ulottuvuuden kehittäminen ja työolojen parantaminen ovat ETA-sopimuksen keskeisiä periaatteita.
43. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille ETA:n EFTA-valtioiden toiveen edistää tiiviimpää yhteistyötä EU:n kanssa terveysuhiin varautumisen ja reagoinnin alalla ja odottaa kiinnostuneena keskustelujen jatkamista niiden osallistumisesta yhteisiin toimiin kansalaisten terveyden suojelemiseksi hyödyntäen nykyisiä läheisiä suhteitamme sekä ETA-sopimuksen puitteissa että sen ulkopuolella.
44. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että ETA:n ja Norjan rahoitusjärjestelmistä kaudelle toukokuu 2021 – huhtikuu 2028 voitiin päästä yhteisymmärrykseen.
45. Neuvosto huomauttaa, että ETA-sopimuksen 19 artiklassa määrätään, että osapuolten olisi jatkettava pyrkimyksiään maataloustuotteiden kaupan asteittaiseksi vapauttamiseksi ja tätä varten niiden olisi kahden vuoden välein tarkasteltava uudelleen maataloustuotteiden kaupan edellytyksiä mahdollisten myönnytysten tutkimiseksi ja esteiden vähentämiseksi entisestään.

ANDORRAN RUHTINASKUNTA JA SAN MARINON TASAVALTA

46. Neuvosto panee merkille neuvottelijoiden tasolla 12. joulukuuta 2023 saavutetun yhteisymmärryksen assosiaatiosopimuksesta Andorran ja San Marinon kanssa. Sopimus mahdollistaa Andorran ja San Marinon osallistumisen sisämarkkinoille, kunhan kaikki menettelyt on saatettu päätökseen. Se luo puitteet vuoropuhelun ja yhteistyön kehittämiseksi ja edistämiseksi yhteistä etua koskevilla aloilla, kuten tutkimus ja kehitys, koulutus, sosiaalipolitiikka, ympäristö, kuluttajansuoja, kulttuuri ja alueellinen yhteistyö. Neuvosto katsoo, että tämä ainutlaatuinen ja kauaskantoinen sopimus aloittaa EU:n sekä Andorran ja San Marinon suhteissa uuden luvun, jossa otetaan huomioon kunkin maan erityispiirteet ja niiden erityistilanne Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 8 artiklaa koskevan julistuksen mukaisesti. Neuvosto analysoi parhaillaan perusteellisesti säädöstekstejä, jotta sopimus voidaan käsitellä, allekirjoittaa ja tehdä hyvissä ajoin.
47. Neuvosto ilmaisee arvostavansa Andorran ja San Marinon hallinnollisten valmiuksien vahvistamista, jotta voidaan varmistaa nopea yhdenmukaisuus EU:n säännösten kanssa sekä tehokas valvonta ja täytäntöönpano EU:n normien mukaisesti. Se on valmis tarjoamaan hallinnollista ja teknistä apua tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
48. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille Andorran ja San Marinon assosiaatiosopimuksen osalta toteuttamat viestintätoimet, joiden tarkoituksena on tiedottaa yleisölle ja kuulla sitä neuvottelujen tuloksista. Neuvosto on valmis avustamaan täydentävissä viestintätoimissa, joilla kansalaiset ja sidosryhmät perehdytetään assosiaatiosopimuksen etuihin ja velvoitteisiin. Neuvosto kannustaa kaikkia sidosryhmiä jatkamaan tiedotustoimiaan, jotta voidaan lisätä tietoisuutta tämän sopimuksen molempia osapuolia hyödyttävistä seurauksista ja lähentää kantoja kansainvälisissä järjestöissä.

49. Neuvosto kehottaa Andorraa jälleen kerran liittymään Kansainväliseen työjärjestöön.
50. Ulkopolitiikan alalla neuvosto on tyytyväinen yhteistyön jatkumiseen Andorran ja San Marinon kanssa monenvälisillä foorumeilla erityisesti YK:n puitteissa ja muun muassa läheisiin yhteyksiin ja yhdentymiseen EU:n YUTP-kantoihin, julkilausumiin ja rajoittaviin toimenpiteisiin ja panee merkille Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan johdosta toteutetut toimet. Neuvosto muistuttaa tukevansa yhteistyön vahvistamista entisestään siten, että perustetaan puitteet kunkin maan kanssa ulkopoliitikasta käytävää kahdenvälistä poliittista vuoropuhelua varten sekä jäsenneilty ja järjestelmällinen prosessi niiden yhdentymiselle EU:n kanssa YUTP-asioissa, erityisesti sisällyttämällä Andorra ja San Marino niihin maihin, joita pyydetään järjestelmällisesti yhtymään virallisesti korkean edustajan EU:n puolesta antamiin YUTP-julkilausumiin ja EU:n rajoittaviin toimenpiteisiin. Neuvosto on tyytyväinen Andorran ja San Marinon osallistumiseen Euroopan poliittisen yhteisön kokouksiin kesä- ja lokakuussa 2023 ja tukee niiden osallistumista näihin kokouksiin tulevaisuudessa.
51. Neuvosto arvostaa Andorran ja San Marinon kanssa tehtävää rakentavaa, läpinäkyvää ja avointa yhteistyötä, jonka tavoitteena on varmistaa, että verotusalan hyvän hallintotavan kansainvälisiä periaatteita ja EU:n yritysverotuksen käytäntöjen kaikkia kriteerejä sovelletaan. Neuvosto panee myös tyytyväisenä merkille Andorran ja San Marinon meneillään olevat toimet mukauttaa verolainsäädäntönsä ja -käytäntönsä EU:n ja kansainvälisten standardien mukaisiksi. Se korostaa, että tarvitaan täydellinen yhdenmukaistaminen EU:n normien kanssa, jotta sisämarkkinoilla vältettäisiin porsaanreikien syntyminen.
52. Neuvosto panee merkille haasteet, joita tuleva EES- ja ETIAS-järjestelmien täytäntöönpano asettaa Andorrassa ja San Marinossa asuville kolmansien maiden kansalaisille, ja toivoo, että tähän kysymykseen löydetään ratkaisu.
53. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille, että Euroopan investointipankki (EIP) ja Andorra allekirjoittivat joulukuussa 2022 puitesopimuksen, jonka myötä Andorra voi saada tukea eri alojen hankkeisiin. EIP:n kanssa tehtävällä yhteistyöllä odotetaan olevan suuri vaikutus sosiaaliseen, taloudelliseen ja maantieteelliseen yhteenkuuluvuuteen.

54. Neuvosto on myös tyytyväinen Euroopan komission 15. tammikuuta 2024 antamaan myönteiseen arviointiin tietosuojatakeiden riittävyyttä koskevan päätöksen uudelleentarkastelusta, minkä ansiosta tietoja voidaan edelleen siirtää vapaasti Andorraan.
55. Lisäksi neuvosto katsoo, että yhteistyötä olisi syytä vahvistaa digitaalisen ja vihreän siirtymän alalla, koska ne ovat yhteisiä prioriteetteja Andorran ja San Marinon kanssa.

MONACON RUHTINASKUNTA

56. Neuvosto panee merkille päätöksen keskeyttää assosiaatiosopimusta koskevat neuvottelut 14. syyskuuta 2023. Neuvosto toteaa, että neuvottelujen onnistuneelle päätökseen saattamiselle ei ollut asianmukaisia edellytyksiä. EU on kuitenkin edelleen Monacon etuoikeutettu kumppani, ja Monaco on edelleen tervetullut liittymään Andorran ja San Marinon kanssa tehtyyn assosiaatiosopimukseen.
57. Ulkopolitiikan alalla neuvosto on tyytyväinen yhteistyön jatkumiseen Monacon kanssa monenvälisillä foorumeilla erityisesti YK:n puitteissa ja muun muassa läheisiin yhteyksiin ja yhdentymiseen EU:n YUTP-kantoihin, julkilausumiin ja rajoittaviin toimenpiteisiin ja panee merkille Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan johdosta toteutetut toimet. Neuvosto muistuttaa tukevansa yhteistyön vahvistamista entisestään siten, että perustetaan puitteet Monacon kanssa ulkopoliitikasta käytävää kahdenvälistä poliittista vuoropuhelua varten sekä jäsennelty ja järjestelmällinen prosessi sen yhdentymiselle EU:n kanssa YUTP-asioissa, erityisesti sisällyttämällä Monaco niihin maihin, joita pyydetään järjestelmällisesti yhtymään virallisesti korkean edustajan EU:n puolesta antamiin YUTP-julkilausumiin ja EU:n rajoittaviin toimenpiteisiin. Neuvosto on tyytyväinen Monacon osallistumiseen Euroopan poliittisen yhteisön kokouksiin kesä- ja lokakuussa 2023 ja tukee sen osallistumista näihin kokouksiin tulevaisuudessa.
58. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille Monacon sitoutumisen ympäristönsuojeluun ja ilmastonmuutoksen torjuntaan. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Monaco yhtyi COP28-kokouksessa EU-johtoiseen maailmanlaajuiseen sitoumukseen, jonka tavoitteena on kaksinkertaistaa vuotuiset energiatehokkuuden parannukset ja kolminkertaistaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto vuoteen 2030 mennessä. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Monaco on ratifioinut aavan meren sopimuksen (BBNJ-sopimus). Neuvosto panee myös merkille, että Monaco vastustaa syvänmeren kaivostoimintaa Kansainvälisen merenpohjajärjestön 28. istunnossa heinäkuussa 2023 todetun mukaisesti.

59. Neuvosto panee tyytyväisenä merkille veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen torjumista koskevaan OECD:n ja G20-ryhmän osallistavaan kehykseen liittyvän kehityksen Monacossa ja erityisesti maakohtaisen raportoinnin vähimmäisvaatimusten asianmukaisen täytäntöönpanon. Neuvosto palauttaa myös mieleen tammikuussa 2023 annetun Moneyval-komitean raportin ja on huolestunut neljännen ja viidennen rahanpesunvastaisen direktiivin täytäntöönpanosta Monacossa. Se seuraa edelleen tiiviisti, onko Monacon lainsäädännön kehitys riittävää rahanpesunvastaisen toimintaryhmän (FATF) ja EU:n vaatimusten täyttämiseksi. Se odottaa mielenkiinnolla 23.–28. kesäkuuta 2024 pidettävän FATF-ryhmän täysistunnon päätelmiä, joissa arvioidaan Monacon edistymistä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevan kehyksensä luotettavuuden parantamisessa ja tämän johdosta sitä, olisiko Monaco lisättävä FATF:n luetteloon tehostetun seurannan piiriin kuuluvista lainkäyttöalueista (eli ”harmaa lista”).
60. Neuvosto kehottaa Monacoja jälleen kerran liittymään Kansainväliseen työjärjestöön. Lisäksi neuvosto kehottaa Monacoja ratifioimaan ja panemaan täytäntöön Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ja kyseisen tuomioistuimen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn sopimuksen.

FÄRSAARET

47. Neuvosto katsoo, että Färsaarten strateginen sijainti Pohjois-Atlantilla tekee Färsaarista EU:n tärkeän kumppanin useilla EU:n politiikan aloilla, mukaan lukien EU:n arktinen politiikka. Neuvosto arvostaa nykyistä yhteistyötä Färsaarten kanssa sellaisilla aloilla kuin kauppa, vesiviljely, tutkimus, innovointi sekä arktista aluetta ja Pohjois-Atlanttia koskevat kysymykset osapuolten toimivallan puitteissa.
48. Neuvosto on tyytyväinen Euroopan unionin ja Färsaarten hallituksen välistä tiiviimpää yhteistyötä koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoittamiseen 14. maaliskuuta 2024. Se panee merkille yhteisymmärryspöytäkirjassa luetellut keskeiset prioriteetit, joissa painotetaan erityisesti vihreää ja digitaalista siirtymää, ilmastonmuutosta ja tieteellistä yhteistyötä. Neuvosto panee myös merkille, että siinä painotetaan tasapainoisten kauppasuhteiden ja kestävä kalastuksenhoidon merkitystä.

49. Neuvosto korostaa olevansa huolissaan sellaisten tärkeiden kalakantojen kuten makrillin ja Atlantin-Skandinavian sillin kestävyysriskistä, joka johtuu korkeiden ja liiallisten yksipuolisten kiintiöiden asettamisesta, ja pitää valitettavana, että näitä kantoja koskevissa rannikkovaltioiden neuvotteluissa ei ole tehty rakentavaa yhteistyötä EU:n kanssa. Neuvosto kehottaa Färsaaria tehostamaan yhteistyötään EU:n kanssa rannikkovaltioiden puitteissa sellaisten oikeudenmukaisten jakojärjestelyjen turvaamiseksi, joilla tuetaan Koillis-Atlantin yhteisten kantojen (makrilli, Atlantin-Skandinavian silli ja mustakiturska) kestävää säilyttämistä ja hoitoa.
50. Neuvosto on tyytyväinen siihen, että Färsaaret on tuominut Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan ja että Färsaaret on päättänyt yhtyä EU:n rajoittaviin toimenpiteisiin. Neuvosto kannustaa Färsaaria jatkamaan edelleen rajoittavien toimenpiteiden täytäntöönpanoa, jotta varmistetaan jatkuva yhdenmukaistaminen.
-